

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Pactul.

Sibiu, 23 Octombrie n.

Vorbirea prim-ministrului austriac Dr. Körber, rostită cu ocaziunea deschiderii reichsrathului din Austria, a dat mult de gândit cercurilor politice magiare. De gândit, și după cum dovedește tonul în care o apreciază aproape întrăga presă magiară, — și de supărat. Pote că chiar mai mult de supărat decât de gândit, — pentru că dacă ar medita mai cu calmitate și fără preocupare gazetarii magiari asupra lucrului, ar trebui să aște, că n'au motiv să fie supărați. Ministrul president din Austria n'a făcut alta decât aceea ce fiecare bărbat pus în fruntea statului trebuie să facă: a accentuat necesitatea apărării intereselor economice ale statului cu a cărui conducere e însărcinat, ale Austriei. Că interesele acestea vin apărute în contra intereselor Ungariei ori ale Germaniei, sau în contra intereselor amândurora deodată, — dovedește parți pot să se amenințe, și nimic alta mai mult. Nici un fel de dușmănie, dor de exploatare sau de suprematie economică, — cum cred unele cercuri politice magiare.

Despre ce a vorbit prim-ministrul austriac Dr. Körber? Despre necesitatea re'noirii pactului vamal-comercial cu Ungaria, nu atât în interesul Austriei, cât mai mult în interesul Ungariei, care e avisată, dacă nu constrinsă să renouiească acest pact!

Și pentru constatarea acasta supărare atât de mare în tabăra patriotică! Par'că constatarea n'ar fi adevărată! Li-a spus o dor' patrioților nostri nu de mult primarul Vienei, Dr. Lueger, destul de clar, că ei n'au alta de exportat decât boi și făină, pentru că toate articolele industriale din țera lor sunt de proveniență austriacă. Dacă nu vreau deci, așa cum cer interesele economice austriace, — țina-și boii și făina, căci Austria își va desface articolele industriale în Orient.

Și dreptate a cam avut și primarul Vienei.

Să revenim însă asupra vorbirii prim-ministrului Körber. I-a supărat mult pe patrioții nostri și accentuarea din partea prim-ministrului austriac, că învoiala nouă cu Ungaria trebuie să fie pusă pe baze mai solide decât în trecut, pentru a nu mai fi espusă fluctuațiunilor; ear' spre acest sfârșit se pretinde o loialitate absolută din ambele părți, — ceea-ce Austriei nu-i lipsește. (Li lipsește deci Ungariei!) Și tot așa i-a supărat și declarația categorică, că în viitoriu Austria nu va mai juca rolul mielului din fabulă, — o alusiune, pe care patrioții nostri voiau să o predea Germaniei, dar' a fost înapoiată ca sunătoare la adresa Magiarilor și numai a Magiarilor.

Un lucru e de remarcă, anume, că pe câtru de mare e supărarea Magiarilor pentru vorbirea energică, pentru atitudinea hotărâtă, luată din partea guvernului austriac în chestia re'noirii pactului vamal-comercial, — chestia cea mai importantă și mai urgentă, — pe atât de mare e mulțămirea tuturor partidelor reprezentate în reichsrathul aus-

triac, pentru îngrijirea ce o dă guvernul de dincolo intereselor economice ale statului austriac, astfel, că astăzi, în urma vorbirii rostite, poziția cabinetului Körber e mai tare și mai sigură decât ori-când altădată în trecut, și dacă treba va ajunge la ciocnire, precum se crede că va ajunge, nu Körber are să rămână învins!

O știu asta foarte bine patrioții nostri; și e numai prefăcătorie din partea lor, când amenință cu desfacerea în cele vamale de către Austria, pentru că nu se vor desface. Cu toate argumentele aduse din partea kossuthistilor pentru neatârarea economică a țerii, și cu toate lamentările fiului tătăne-so, că: „Neamțul ne prescrie legi nealterabile și ne dă să înțelegem că suntem slugi, și că dacă vom încheia pactul trebuie să luăm cum ni-se dictează del Vienna”, — nu se va arunca Ungaria singură în prăpastie, căci va mai avea ea atâția bărbați luminați și cu judecată calmă, cari se n'o lase să se arunce în prăpastie. Pactul va fi legat deci din parte magiară cu Austria, și va fi legat așa cum vreau Austria, și.

Negreșit, că noua învoială, legată așa cum cere Austria, are să fie o nouă sarcină, o grea și simțitoare sarcină pentru țera. Nu însă din vina Austriei, ci din vina Magiarilor, cari cu politica lor greșită au făcut, ca trebile aici să ajungă. Și de aceea, nu ei au motiv să fie supărați pe Austriaci, ci noi nemagiarii suntem în drept a fi nemulțămiiți cu guvernării nostri și a le face lor imputări, pentru reaua conducere de stat, dela care pe noi ne-au eschis numai pentru-ca să-și valideze neconturbați nedestoinicia.

Bine ar fi dacă cel puțin pentru viitor s'ar mai schimba.

Deschiderea parlamentului.

Noul parlament ungar va ține prima sa ședință în 26 Octombrie n., ear' în 28 Octombrie va fi primit din partea Maestății Sale în palatul regal din Buda, când se va face formală deschiderea parlamentului, prin rostirea mesagiului de tron, la a cărui compunere tocmai se lucră. În ziua următoare dieta va ține earăși ședință, în care se va ceti de nou mesagiul de tron și se va alege comisiunea care va avea să compună adresa-răspuns.

Misiune militară austro ungară la Sinaia. Sâmbăta a fost primit în audi-ență la Sinaia din partea M. Sale Regelui Carol și a A. S. R. Principelui moștenitoriu de tron Ferdinand, comandantul corpului 12 de armată din Sibiu, Escelența Sa dl mareșal campestu de Probst, care, însoțit de generalul de divizie, de doi generali de brigadă, de doi coloneli comandanți de regimente și de șeful statului major al numitului corp de armată, a mers la Sinaia pentru a comunica M. Sale Regelui Carol, că viitoare manevre ale armatei austriace se vor face în anul viitor, pe la finea lunii August, la hotarele imediate ale României, în triunghiul Sighișora — Odorheiu — Brașov. La aceste manevre vor participa două corpuri de armată, anume corpul din Transilvania și cel din Banat, cu reședința în Timișoara.

Generalul de Probst a spus M. Sale Regelui temănevrele, precum și alte amănunte privitoare la ele, apoi a rugat pe Suvăran să trimită o delegație a armatei române la aceste manevre.

Sistemul bisericilor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

Dar se venim la timpurile posterioare marelui Constantin și până la schismă sau separarea bisericilor.

Din timpurile marelui Constantin biserica Apusului a început puțin câte puțin să se depărteze de sistemul bisericilor autocefale; căci Roma reușise încetul cu încetul să supună și să ție în mâinile sale, adevă să conducă ea afacerile acelor biserici; ear' bisericile parțiale ale apusului au pierdut astfel totă independența sau autocefalia lor. Mai întâi disputele cu Arienii, și după aceea disputele despre cele două naturi; precum și toate discuțiile dogmatice, cari au turburat biserica în decursul secolilor IV până la al VIII, din cauza pericolului ce amenința biserica, mai ales când se întâmpla, ca imperatorii să fie favorabili ereticilor, lucru care se întâmpla adesea, făcea pe episcopii diferitelor biserici parțiale să se concentreze pe lângă episcopii și ierarhii cei mai însemnați și mai puternici, ca astfel să pōtă opune o rezistență mai puternică contra protivnicilor și persecutătorilor.

În părțile apusului era natural, ca în acele timpuri de grea cum pēnă episcopii să se alipescă pe lângă episcopul Romei și în el să-și concentreze toate speranțele; căci el era episcopul cel mai însemnat întră episcopii occidentului, și biserica sa era cea mai însemnată, pe de o parte ca biserica din capitala imperiului, ear' pe de alta singura în acele părți, care își urca origina ei până la Apostoli, ba chiar înființată de ei, căci dacă tradițiunea despre Petru este nesigură, despre Paul se știe cu siguranță, din însuși Noul Testament, că a predicat acolo Evangelia.

În timpul luptelor cu Arienii, cu semi-Arienii, cu Monofisiții și Monoteții, protejați de imperatori, episcopii apusului luptau având în fruntea lor pe episcopul Romei, și acesta a obicinuit pe acești episcopi să primescă povețe și sfaturi dela episcopul Romei. Așa, încât tovarășia și alianța cu el, cu timpul să forte de grabă s'a transformat în subjugare. Astfel cea dintâi biserică, care fu supusă jurisdicțiunii bisericii romane, fu biserica Iliricului, așa numit Oriental, care mai târziu, sub Leon Isavru fu dată bisericii de Constantinopol. Supunerea acasta s'a făcut cu multă greutate.

Biserica Africană, pe la începutul secolului al V încă rezista, ne-voind a se supune Romei, căci vedem că la sinodul al doilea ținut la Milev (an. 416), se condamnă toți acei clerici, cari ar apela la judecări dincolo de mare (ad transmarina judicia), adevă la Roma. Dar' sub Leon I., adevă pe la jumătatea secolului al V, acasta biserică se supuse Romei cerând protecțiunea puternicului episcop al Romei, contra apăsărilor ce suferea din partea Vandalilor, cari cuprinseseră atunci Atrica.

Biserica Galiciană a rezistat mai mult la tendințele de cucerire ale episcopilor Romei mai ales pe timpurile marelui lor episcop Ilariu din Arelata.

Chiar și luptele cu Iconomahii din secolul al VIII aceleși rezultat l'au avut, din punctul de vedere al cestiunei ce ne preocupă, adevă și ele au contribuit, ca în Apus să ridice și să înalte autoritatea și puterea episcopului Romei, pentru că și atunci episcopii Apusului, ca să pōtă lupta contra lui Leon Isaurul și contra împăraților următori, protivnici icōnelor, au fost nevoiți a se uni

cu episcopul Romei și astfel să-și recunoască pe acesta ca centru de activitate și ca mai mare lor.

A doua cauză, care a înlesnit concentrarea întregii puteri administrative a părților Apusului în mâinile episcopului Romei, fu aceea, că dela secolul al V, când au început năvălirile popoarelor nordice ale Anglo-Saxo-nilor în Apusul Europei, în centrul ei și chiar în părțile ei sudice, năvălirile Vandalilor, Gallilor, Burgunților, Longobarților, Francilor, Angilor și ale altora, pe cele mai multe din aceste popore biserica Romei le-a convertit la creștinism. Și aceste popore au primit atunci dela Roma nu numai creștinismul, dar' și civilizațiunea, cultura, artele și totul. Și astfel din cauza marelui respect, ce-l aveau către Roma toate aceste popore convertite de ea, au primit cu plăcere supunerea și supremația ei, supunându-se administrațiunei ei bisericesci.

Al treilea motiv este, că pe scaunul Romei au stat omeni cu multă experiență întru ale administrațiunei, omeni cu amor de înțetate, cari aptitudinea de-a administra și guverna o aveau în măsură egală cu iubirea de a domni, și astfel ei au putut încetul cu încetul să supună toate bisericele parțiale ale Apusului și să nimicească ori-ce urmă, despre independența sau autocefalia lor. Astfel de bărbați au fost în deosebi trei: Leon I. Gregoriu Dialogul și Nicolae I.

Încă o cauză, care a ridicat autoritatea și puterea episcopului Romei mai pre sus de a tuturor Bisericilor Apusului este, că biserica Romei era în același timp în capitala imperiului.

Din aceste cauze, la cari de sigur au contribuit și multe altele de ordine secundară, Apusul cu biserica Romei în frunte, în timpurile posterioare marelui Constantin și-a schimbat vechiul sistem al administrațiunei bisericesci. A început aci să lipsescă sistemul autocefal și independent al bisericilor parțiale, și astfel a dispără ori-ce independență, ear' episcopul Romei, zelos de înțetate și supremație, supra-numit de la secolul al VI Papă, ia asupra-și conducerea și administrarea tuturor acestor biserici și exercită asupra lor totă autoritatea și puterea.

În secolul IX noul sistem de concentrare, rezultat din iubirea de înțetate a bisericii romane, de-a supune toate bisericile Apusului sub autoritatea nemărginită a Papei, s'a dat pe față și s'a formulat în întregul său în faimoșele decretalii pseudoisidoriane (decretale Pseudoisidorianae). Acest sistem de administrațiune, care sugrumă totă libertatea bisericilor parțiale și care totă puterea o dă centrului, căruia sunt subjugate toate celelalte biserici, care schimbă caracterul bisericilor surori în biserici supuse și sclave bisericii romane, devenind apăsate de acasta, sistemul, care domnește în întregul occident creștin până în ziua de astăzi: e dela acasta epocă. Astfel a luat naștere. El s'a transformat în despotismul papal, care apasă greu până în zilele noastre asupra bisericilor Apusului, ear' în evul mediu s'a resimțit mai mult de cât ori-când, căci atunci puterea Papei era în apogeul ei și ajunsesse a se impune chiar regilor și împăraților, pe cari îi pune și depunea, după plăcerea sa. Ear' prin înfricoșata inquisitiune sacrală siluia conștiințele și a aruncat pradă făcărilor și morței mii nenumărate de suflete, sub pretext, că ar fi protivnici. El a împedat, pe cât a putut, progresul științei și dezvoltarea libertăților politice, aproape la toate poporele Apusului, de la renascere până în timpurile moderne. Dar' chiar și astăzi, despotismul papal, fie că timpurile s'au schimbat cu totul

și puterea laică l'a mărginit cu desăvârșire, stă ca un Efiat pe spatele popoarelor catolice, declarându-se pe față inamic al progresului și al ori-cărei dezvoltări libere a acestor popoare, atât în cestiunile religioase, cât și în viața lor politică, culturală și socială. Probă la acesta este faimoasa enciclică a lui Grigoriu al XVI, care excomunica ori-ce libertate și progres; enciclica lui Piu al IX, în același spirit; dogma infalibilității, decretată de sinodul din Vatican, care culminează puterea despotică a Papei, și chiar enciclicile actualului Papă, Leon al XIII, în favoarea retrograților Jesuiți, inimici ai luminei, recomandând și apărând resuflata teologie scolastică a lui Toma de Aquino. Pentru acesta, în occidentul Europei statele pretutindeni sunt în luptă cu pretențiunile excesive ale Papei și sunt nevoite să prigonească pe iesuiți și alte ordine monachice, cari servesc orbește pe Papa, aducând la îndeplinire pretutindeni planurile sale. Tot din această cauză bărbații cei mai culți și luminați protestează pretutindeni contra despotismului papal, ba încă și toți teologii catolici iubitori de libertate, declară sistemul administrativ al bisericii romane ca neconform cu adevăratul progres al bisericilor și al popoarelor în genere. Tot acesta a fost cauza, pentru care s'au ridicat contra despotismului iesuitic al Papei vechii catolici, flăcarea cultului catolice, având în fruntea lor pe cei mai însemnați și mai ilustri teologi ai timpurilor noastre, ca Döllinger, Friderich, Reinike Sulte, Jacint, Micho, Pasalik și alții.

Iată unde a adus lucrurile sistemul administrativ centralizator, care concentrează totă puterea în mâinile Papei, înlăturând pe cel al bisericilor autocefale, care pre cum am văzut, a fost sistemul primitiv și cel mai vechiu al administrațiunii bisericesci.

Dar' se vedem și Biserica Orientului din aceste timpuri.

În Orient, în timpurile de la Marele Constantin (an. 313) și până la începutul schismei (an. 867) s'a conservat sistemul primitiv de administrațiune bisericescă, acela care unia bisericile prin unitatea de credință și prin legătura reciprocă a iubirii, ce o aveau bisericile între ele și episcopii lor între dinșii. În Orient fie-care biserică parțială a fost și a rămas de-a pururea independentă sau autocefală. Astfel au fost independente între dinsele bisericile patriarhale ale centrelor politice, după împărțirea ce o avea imperiul roman de răsărit, împărțire căreia s'a acomodat și împărțirea bisericescă, anume: biserica Constantinopolului, Alexandriei și Antiochiei, la cari s'au adăugat în timpurile lui Teodosiu al II și biserica Ierusalimului, după însemnătatea religioasă a S-tei cetăți. Aceste trei din urmă patriarhii, atunci nu erau neînsemnate, precum sunt astăzi, ci aveau număr mare de episcopi și milioane de credincioși. Patriarhia de Alexandria avea 110 Episcopi; cea de Antiochia 170, ear' acea a Ierusalimului 90. Nici unul dintră acești patriarhi nu se putea amesteca în afacerile Patriarhiei celuilalt. Patriarhul de Constantinopol avea întâietatea de onoare, pentru-că era în cetatea-capitală a imperiului, fiind onorat al doilea după Episcopul sau Patriarhul Romei. Dar' precum acestuia, atribuindu-se întâietatea de onoare asupra tuturor, nu i-se permitea nici un amestec sau înfrunzire în afacerile celorlalți, asemenea se onora și cel de Constantinopol, fără ca să-i recunoască cineva vre-o putere sau supremație.

Tote bisericile parțiale erau considerate ca surori între ele, întru toate egale în drepturi. Numai cele două biserici: a Romei și a Constantinopolului se socoteau ca surori mai mari, și aveau o întâietate de onoare față de celelalte, dar' atâta tot și nimic mai mult.

Autocefală a fost și biserica Ciprului, recunoscută ca atare prin canonul VIII al sinodului III ecumenic, ținut la Efes, la anul 451. Tot astfel independente au fost și bisericile celorlalte popoare, ca de exemplu: a Armenilor, Iberienilor, Abisinienilor și altor popoare ortodoxe pe atunci, întru cât ele nu se despărțiseră de lumea creștină ortodoxă prin diferențe dogmatice. Fie-care din aceste biserici fiind independentă sau autocefală, își administra afacerile sale bisericesti în mod liber și independent de ori-ce amestec sau supremație străină, căci se socotea ca crimă sau încălcare a drepturilor canonice, amestecul cuiva, adevărat al vreunui episcop, în afa-

cerile unei biserici străine. Ear' acesta o precisă și determină foarte clar canonul II al sinodului II ecumenic prin cuvintele: „Episcopii cei de presteocărmuirii pe bisericile cele afară de hotarele lor se nu le băntuiesc, nici se turbure bisericile, ci după canoane, episcopul Alexandriei, numai pre cele din Egipt se economisesc. Ear' episcopii Răsăritului pe singur Răsăritul se l ocărmuiesc. . . .

Același lucru îl stabilește și canonul 34 apostolic, când zice: *Episcopii fiește-cărui neam (nație) se cuvine a ști (a cunoște) pre cel întâiu întru dinșii și a-l socoti pre el cu de cap. . . .*

În Orient a fost usul, ca împărțirea administrațiunii bisericesti să aibă de normă și să se conformeze cu împărțirea administrațiunii politice, adevărat: *Orându-l bisericescă trebuia (precum zice canonul XVII al sinodului) să urmeze și să se conformeze formelor politice și publice.* (Va urma.)

0 „idee“ care trebuie realizată.

de Ioan Paicu învățătoriu.

(Urmare și fine.)

Lucrul bun earăși reinviat a aflat răsunet și în special în inimile câtorva — dar prea puțini — învățători din mediul acesta. Căci fostul învățător I. Savu și Triff au urmat îndemnul inimii lor, ce 'și câștigaseră după acest început, și astfel au câștigat ambii frumoase sume pentru ajutorarea școlii unde fungau. Dar' cel d'al 2-lea s'a făcut preot și primul se va face acum, ear' cu dor de muncă în această direcțiune, câți dascăli mai cunoștem p'aici!? Să 'i spunem cu numărul.

Destul, că Suci și teologul abs. Holerga din Măgărei pășesc precum se vede pe urmele antecesorului lor. Cel dintâi făcuse acum doi ani o petrecere mai mult populară în Bărghișiu, și dela aceea a rămas cu un venit curat de 60 corone. Din acela s'au procurat aproape toate necesitățile de învățământ. Anul acesta în conțelegere și cu sucursul lui Holerga au pus la cale și predat earăși un teatru, se înțelege, — așa după cum ne putem închipui că se poate face într-o comună, unde tinerimea n'a mai văzut teatre, și earăși cu un venit de preste 70 cor.

Din aceste puține exemple, căci mai multe nu avem, se poate lămurit înțelege, că dacă în toate comunele noastre s'ar face cât de câtă mișcare în direcțiunea aceasta: cu o petrecere, cu o producțiune, cu un maișet etc. etc., am corespunde răspunsului luat din articolul dlui „Sorocovă“ adevărat: pe de o parte am mai scutura tinerimea și poporul român din lăncetimea în care zace încă în multe părți ale coloniei lui Traian; ear' pe de altă parte am ajunge la isvoarele de venit trebuincios, de cari ne plângem, și dacă vom mai sta amorțiți, ne vom văita încă multă vreme.

Pe lângă modalitatea susamintită și documentată cu exemple, prin cari putem ajunge la bani; mai sunt și altele, de care folosindu-ne la timp și cu precauțiune, putem câștiga pe sama școlilor noastre capitale de bani neasemenat mai mari decum ni-am puté închipui.

Eată, cam cari sunt.

În comunele, al căror hotar nu e comasat, au Românii nostri obiceiul a se constitui, cam a 2-a a 3-ia zi de Paști în societăți mai mici numite „decii“ sau și „vecinătăți“. Lucrul trebuie înțeles astfel: Indivizii cari constituiesc decia — se leagă printr'un contract, că vara întrégă au să păziască ciurda de boi („toana“) pe rând, și pentru eventuala nenorocire ce s'ar întâmpla vitelor unuia dintră cei întovărășiți, se declară răspunșabili, un obicei bun de tot, dar' cam învechit și degenerat. A te pune acum și a reforma din temelie acest obicei dintr'odată, prelângă că n'ar fi un lucru consult, n'ar fi nici rațional. A lăsa, ca întocmai să meargă lucrul și mai departe, ar fi un păcat. Și eată de ce!? Vecinătatea respectivă pune, după cum se vor hotări adevărat, fie care individ 1 coronă sau și mai puțin în mâna mai marilor ceși aleg, pentru-ca la o eventuală trebuință să aibă pe ce pune mâna. Apoi mai vând gunoiul boilor din bădătură, din mieri și ce mai știu eu, de unde și astfel cu una cu alta se adună aprocsimativ sumușita de 50—60 de corone. Cu ciurda de cai, sau cum se numesc „stavă“, cu mult mai scumpi am puté fi. Dacă se întâmplă

ca în comune mai mari romănesci ca d. e. Calborul, Boholul, Cincul etc., să fie 5—6 astfel de „decii“, împreună ar avé, și de fapt au, în tot anul un capital să zicem minimul de 400 corone, zi patrusute corone! Și ce se întâmplă cu banii acestia?! În vr'o câteva Dumineci de vară s'adună societatea și bea din banii numiți, până când se turlănesc, ș'apoi . . . de pēr nene, că hainele's scumpe! Ba chiar și copiii cască gură pela pōrtă, ca observându-l tatăl său săl invite și pe el la un pahar! Cu mâna pe inimă pot spune, că dacă d. e. Călboreni — se nu mă acă de alte sate, ar fi avut un conducător cu durere de inimă pentru bietul popor și prin sfaturi și ecsemples i-ar fi adus într'acolo, ca acei bani să-i pună pentru zile negre — numai decând știu eu, — astăzi n'ar avé lipsă a se plângeră, că n'au de unde plăti pe al doilea învățător, căci ar puté avé un capital din venitul căruia s'ar puté plăti aproape ambii învățători.

Chiar și în comunele cu hotarele comasate sunt astfel de vecinătăți, și în puținele în cari nu sunt, se pot forma.

Ce se mai zicem apoi despre dese pomeni romănesci? O pomană romănescă eu o compar cu un picior de nuntă boierescă. Te apucă fiorile, când cugeți, că la o astfel de pomană se preface în pâne și colaci câte 2—3 Heto de făină și: că se béu câte 4—5 vedre de rachiu. Unde mai punem apoi plata slujitorilor și celelalte mâncări, ce se pregătesc!? Va fi convins ori și cine deci, că nu esagerez, dacă voi susținé, că cel puțin 50—60 corone se speséză fără necesitate. Ōre n'ar fi mai bine, ca cei ce au dat mortului sărutarea cea mai de pe urmă, să primescă la pōrta cimiteriului o bucată de pâne și un rachiu și astfel multămit, pe lângă un „bogdaproste“ să plece acasă?! Cruțând astfel din cheltuelile fără nici un rost, s'ar puté da mēcar a 3-ia, a 4-a parte din suma scutită spre scopuri filantropice. Pentru multămirea sufletescă a vilor și pentru odihna în lăcașurile dreptilor a celui răposat n'ar face nici un lucru imposibil — cred eu — preotul respectivei comune bisericesti a pomeni în tot anul odată cel puțin d. e. la „Sămbăta morților“ pe cei răposați pentru cari s'au adus o sumă ōre-care jertfă pe altariul binelui comun, și a se ruga pentru sufletul repositului și fără a i-se oferi pișula!?

Multe mai știu, despre cari cu altă ocaziune. Vorba e, că tema ce avem de a rezolvi este grea, dar' sarcina ce ne incumbă împlinirea ei, e ușoră. Căci numai puțin zel și nu așa multă — pricepere — ne trebuie, să facem lucruri uriașe. Însă precum ne trebuie pentru împlinirea misiunii noastre puțin zel și pricepere, cu atâtă mai mult simțiu altruistic ne trebuie, înlăturând zavistia, invidia și ura dintră frați. Și uniți în cugetări și simțăminte, să ostēnim pentru împlinirea poruncilor lui D-zeu și ale mai marilor nostri, ca prin conducătorii poporului român și ai instituțiilor sale să crească și să înflorască acestea, urmând cuvântul sfinte Scripturi: „Înlăturați așa dară ori și ce răutate, ori ce înșelătorie, fățarnicie, zavistie, clevețire, și ca nește copii născuți de curēnd să doriți laptele cel cuvântătoriu și curat, ca să creșteți printr'insul“ (Pet. 2. 1. 2.).

Revistă esternă

Răsboiul Burilor. De pe câmpul de răsboi puține știri. Cea mai de senzație și de mare daună pentru cauza Burilor — dacă se va adevăra — e știrea despre mōrtea lui De Wett. S'a lansat adevărat știrea, că De Wett e mort, de aceea nu s'a mai auzit nimic despre el de atâta timp deja. Despre afirmativa mōrte a neînficatului comandant din Londra se raportéză următoarele: Înainte cu câteva luni De Wett a căpătat răniri grave din țandurile unui obuz esplotat. Ranele au primit brant și după scurte suferințe de Wett a răposat.

În mod oficial știrea nu e confirmată încă. Ear' delegația bură din Haga n'a căpătat până acum nici o știre pozitivă despre mōrtea lui De Wett. Membrii delegației nu voesc să dea creșēmēt faimelor și sunt de părerea, că neactivitatea lui De Wett e a se ascrie de tot altor cauze.

Sânțirea bisericii din Bonțida.

— Corespondență particulară. —

— Octomb. 1901.

M'am prezentat la actul sântirii bisericii renovate din Bonțida, întâmplată în 29 Septembrie n. a. c., parte din datorință morală, ca să contribui și eu pe cât îmi este posibil cu modestele mele puteri la înălțarea actului sērbătoresc, parte pentru a mă convinge, că ōre posibilă este o convețiune pacinică între diferitele confesiuni și națiuni din patrie, chiar și într'un timp ca cel de azi, când atât de mult își tem existența unele față de altele, și mai cu sēmă cele cari preponderéză cu numărul și cu puterea materială și intelectuală. Și m'am convins din cazul concret, că acesta este posibil, numai bunăvoință, toleranță și iubire creștină să se fie și de o parte și de alta. Cât pentru noi Românii ortodoxi, nu ni-se pōte face imputare din nici o parte, că ni-ar lipsi aceste virtuți față de ori-care confesiune ori națiune, fie din patrie, fie de airea.

Precum este cunoscut, parochia această ortodoxă română, confesionalicesce este situată în marea greco-catolică rom. dimprejur, ear' naționalicesce și și confesionalicesce este amestecată printră Magiari de confesiunea romano-catolică și evangelică-reformată și printră Jidovi. Deci pentru noi este o insulă, pe carea încă nu o au putut cutropi valorile mării strănismului; și dacă încă nu o au putut cutropi, aceasta avem să o mulțămim de o parte conducătorilor ei zeloși, ear' de altă parte poporului credincios atât de tare în credința sa strămoșescă, și în fine toleranței celorlalte confesiuni. Căci bine se ne însemnă: un popor numai acolo devine intolerant față de alt popor, fie pe terenul confesional, fie pe cel național, unde conducătorii aceluia își uită de chemarea lor sublimă, de a fi păzitori ai bunei ordine sociale și propagatori ai iubirii creștinesce, evangeliice, ai iubirii deapropelui.

Fie-care popor își are necazurile lui, și nu-i ajunge vreme și putere de a asupri pe alt popor, dacă nu este aștit de conducătorii sei, cari din mândrie deșertă ori din interese personale materiale adese-ori își uită de chemarea lor, și în loc să propage iubirea, propagă ură, care apoi îi duce pe toți la peire și vin neamuri străine și-i subjugă pe toți.

Ōre vrea-vor să înțelgă acesta și acei conducători ai popoarelor și confesiunilor străine mai cu sēmă din patrie, cari până acum nouă Românii ortodoxi atăta ură ni-au arătat?

Eu cred, că vor fi siliți să înțelgă odată acesta, căci îi va silî poporul lor propriu, care la timpul decisiv de sigur nu-și va jertfi interesele sale vitale de dragul ambițiunei păcătoase a unor conducători egoisti, fie aceia cât de sus puși. Și ne bucurăm, căci acesta încep a o înțelege acum și conducătorii inferiori ai poporului, cari sufer necazurile alătura cu el.

Despre acesta m'am convins deplin la actul sântirii bisericii din Bonțida, apoi la banchetul dat după servițiul divin și la petrecerea cu joc aranjată în sēra aceleiași zile. La toate actele acestea au luat parte o mulțime de popor și inteligență străină din loc și din jur, întră cari am vădut pe preoții gr.-cat. rom. Teofil Moldovan, Ioan Murășan, Iosif Onciu, V. Hopârtean și Aurel Pop, apoi pe Domnica Juga n. Cupșa, soție de preot gr.-cat., pe preotul rom.-cat. Francisc Szabó și pe preotul ev.-ref. Bela Bartók, aproape toți cu familiile lor; despre inteligența străină din loc pot zice, că întrégă a luat parte cu familiile cu tot. A înșura pe toți cu numele aflu de superfluu, după-ce toți sunt numiți în mulțăminta publică, ce s'a publicat în un număr mai recent al acestei foi.

Un lucru însă mă supēră foarte mult, că pe cât de mulți străini s'au prezentat la actele acestea, pe atât de puțini s'au prezentat de ai nostri. Abia pot înșura aici pe P. On. D. protopresb. Tuliu Roșescu din Ciuș, pe parochii Ioan Pașca din Geaca, Victor Cupșa din Măgōjea, pe G. Hango, spiritual la penitenciarul din Gherla, pe adv. Dr. Ioan Șliam și pe locotenentul G. Blăndu din Deș și pe juristii Andrea și Vășcan. Zisa Psalmistului: „Prietini mei și vecinii mei în prējma mea s'au apropiat, și au stătut, și cei mai de aproape ai mei departe au stătut“ Ps. 37, v. 12. — Așa nu e bine.

Că atâtea inteligență străină s'a prezentat, e meritul harnicului paroh local *Augustin Cupșa*, care prin ținuta sa corectă socială și prin deosebitul interes ce-l dovedește față de afacerile publice, mai cu seamă când e vorba de interesele poporului său, a știut să-și câștige iubirea și respectul multora; și acestei ținute se pot atribui și succesul frumos moral și material ce s'a obținut la aceste acte; durere însă, că ai sei, precum am văzut din absența lor prea bătătoare la ochi, nu vreau să-l înflegă. Dór' va fi altceva de altădată.

Actul sântirei bisericești l'a îndeplinit P. O. D. *Tuliu Roșescu*, protopopul tractual, asistat de presbiterul Gavr. Hango, spiritual la penitențiarul din Gherla, și de parohii Ioan Pașca din Geaca, Victor Cupșa din Măgôjea și Augustin Cupșa din loc. Cântările le-au provădit Iacob Blaga, cantor și Gavr. Garda învățătoriu local, dimpreună cu alți cântăreți din loc. Predica festivă o a rostit P. On. D. protopresbiter *Tuliu Roșescu*.

După terminarea ritualelor la 1 oră p. m. a urmat prânz comun în ospătărie, ear' s'era la 8 ore petrecere cu joc: pentru inteligență în ospătărie, ear' pentru popor într'alt loc deosebit. La prânz și la cina din pauză au ridicat toast: P. O. D. protopop *Tuliu Roșescu* pentru Maj. Sa imp. și reg. Francisc Iosif I., G. Hango pentru Escl. Sa I. P. S. D. arhip. și metr. *Ioan Metianu*, A. Cupșa pentru șeful tractual T. Roșescu, G. Hango pentru contele Bánffy, V. Cupșa pentru inteligență din loc, Dr. I. Șliam pentru parohul local, A. Cupșa pentru comitetul parohial și pentru poporul acestei parohii, G. Hango pentru preoții gr.-cat. prezenți, Teof. Moldovan pentru armonia dintr' conducătorii și credincioșii bisericilor gr.-cat. și gr.-ort., etc.

În pauză a făcut bună impresiune declararea poeziei: „Frumoasă Irina“ de Iosif, din partea domnișoarei Adolfină Oonosi. (Ea nu este *Oros* și fică de preot gr. cat. precum s'a zis în rapor. despre călătoria I. P. S. D. Archiep. și Metr. din părțile Bistriței și publicat în Nr. 104 și 105 al acestei foi, ci este flica arêndatorului de móră V. Onosi loc. în Bonțida.)

Petrecerea a ținut până la 4 ore dimineață, când toți s'au depărtat pe deplin mulțamiți cu decurgerea acestor momente de sârbătoare foarte însemnate pentru credincioșii noștri din această parohie.

De încheiere observ, că de când se află actualul paroh A. Cupșa în această parohie (4 ani), s'a reparat casa parohială veche, unde se ține școlă, a solvit o sumă considerabilă din datoria ce s'a făcut pentru cumpărarea unei case parohiale noue și pentru a celor câteva jughere de pământ, și acum s'a renovat biserica.

Dee D-zeu, ca cât mai îngrabă să putem face o nouă sfințire în această parohie: și anume sântirea unei școle, de care se simte mare lipsă. — Voesce și vei pute.

Un dspe.

NOUTĂȚI

De la despărțământul I. al Asociațiunii. Cum aflăm din „Gazeta Transilvaniei“, comitetul despărțământului prim (Brașov) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ și-a ținut în 16 Octombrie n. prima ședință după vacanțele de vară, hotărînd, într' altele, ca cele 12 biblioteci populare înființate deja, pentru anul 1901—1902 să se pună la dispoziția membrilor din comunele: Cristian, Feldiôra, Herman, Brașov-Tocile, Măeruş, Bod, Brașov-Dêrste, Preșmer, Brașov-Vechiu, Ghimbav, Sătulung și Rêșnov. Totodată a hotărît a înființa încă două biblioteci populare, dintr' cari una va fi numită „biblioteca populară Gregoriu Maior“ (tostul redactor al *Gazetei*). În fine a hotărît convocarea fruntașilor la o consultare în chestiunea înființării reuniunii agricole, proiectate încă de astă-primăvară.

Sfântul Sinod al bisericești din România, după cum cetim în „Monitorul oficial“ e convocat pe Vineri (12 Octombrie st. v.) în sesiunea ordinară de toamnă.

De la gimnasiul din Brașov. Duminică s'a serbat la școlile noastre medii din Brașov ziua *Sfintei Sofii*, patrona gimnasiului. Serbare s'a început cu serviciu divin, la care au asistat elevii și profesorii, în corpore, ear' după serviciul divin s'a oficiat în aula gimnasiului sfințirea apei de parohul Dr. V. Safiu, asistat de diaconul I. Prișcu, cu care ocaziune corul elevilor a cântat o frumoasă

compoziție bisericească sub conducerea profesorului de muzică G. Dima. După stropirea cu apă sfințită a urmat discursul ocațional rostit de profesorul N. Sulică. Tema discursului a fost problema școlii, așa cum o contemplă poporul român în proverbele sale: „Biserica e casa lui Dumnezeu, ear' școlă casa omului de omenie“.

Congres contra duelului. Sâmbătă s'a făcut deschiderea congresului antiduelist, întrunit în Lipsca. Discursul de deschidere l'a rostit prințul Carol Löwenstein. După el a vorbit avocatul Böning, arătând că oficerii sunt cauza degenerării duelului. Dacă Domnitorii ar voi — zicea Böning — nu i-ar costa de cât un cuvânt și n'ar mai fi due-luri. Apoi luând cuvântul primarii *Anthony* din Fulda, a făcut propunere de cuprinsul, ca guvernele să inițieze revidarea codurilor penale în ceea ce privește ș-ii defensori la ofense (vătămări) de onoare, și deosebi onorei familiare să i-se deie mai puternic scut în dispozițiile legii. După discursul avocatului *Ruetz* din Halberstadt congresul a ales o comisiune, care să lucreze pentru a câștiga pe partea acțiunii antidueliste clasele sociale inteligente.

La universitatea din Cernăuți pe semestrul prim al anului școlar curent sunt înscriși 448 ascultători. Dintr' aceștia 32 sunt la facultatea teologică, 322 la cea juridică, 88 la cea filosofică și 6 la farmacie.

În institutul Otteteleşanu din Bucuresci sunt primite pe anul școlar curent următoarele eleve: Maria C. Săndulescu, Elena T. Dumitrescu, Filofteia Stoienescu, Sevesta Alexandrescu, Gherghina Dăscălescu, Ecaterina Iosif, Maria Stoicescu, Maria Stătescu, Filofteia Negrescu, Hersilia Roșca, Luna Stoicescu, Maria Vlădăreanu, Elena E. Dimitrescu, Maria H. Popescu, Cornelia Mafteiu, Elena Lazăr.

În atențiunea absolvenților de școle agricole. La o moșie de 1600 jugere, pe Câmpie, se caută un directoriu (gazdă-tiszt) care să știe și românește. Reflecțanții pot afla adresa dela administrația ziarului „Ellenzék“ din Cluj.

Se caută profesor de cântări și tipic la seminariul din Arad. „Biserica și Școlă“ dto 7 Octombrie st. v. publică următorul avis: „Un preot sau învățător care ar fi capabil de a propune cantul și tipicul la Institutul pedagogic-teologic și a administra Tipografia diocesană din Arad, eventual a conduce totodată și o librărie, ar putea afla aplicațiune. Reflecțanții să se însinue la consistoriul din Arad“.

Colegiul Bethlen din Aiud a cumpărat cu 290.000 corône moșia din Vîngard de 1500 jugere a ereșilor lui Biró.

Intunecime de lună. Duminecă, 27 Octombrie n., în ziua de sf. Paraschiva vom avé o întunecime de lună. Luna începe a se întuneca la 3 ore 31 minute timp mediu-european, la 4 ore 21 minute întunecimea ajunge maximul și fînesce la 5 ore 11 minute. Intunecimea se va vedé în America de Nord, în Australia, Asia, Oceanul-indic, în partea cea mai mare din ostul Europei și în regiunile polare. La noi luna plină resare în acea zi la 4 ore 12 minute după amiază.

Rotăritul admis la tirgurile de vite. Ministrul de comerț a permis, ca la tirgurile de vite să pótă fi puse în vânzare și lucruri de rotărit. Până acum aveau acest favor numai industriașii curelari, funari și cergari.

Rêsbunare crâncenă. Pe pusta Alsô-Lôb de lângă comuna Üllô (nu departe de Budapesta) economul Erôs Ferencz a împușcat pe proprietarul Varga Gyula, pe cocișul Regdanzky Pál, pe birșul Dobôs Iános, apoi pe soție-sa și în urmă s'a împușcat și pe sine. Causa acestor omoruri e, că Erôs a aflat că soție-sa întreține relațiuni de dragoste cu proprietarul Varga, ear' cei doi slugi le mijlocuau întâlnirea.

Nici cășel, nici bancnote. Un comerciant din Landsberg săptămîna trecută s'a prezentat la banca din Berlin și a cerut să-i schimbe pe bani buni niște bancnote în sumă de 10.000 de marce, tôte rôse și sfêrticate. Din norocire, cifrele numerotării bancnotelor fînd întregi, banca i-a schimbat omului rîzele, constatînd fînd din aceste cifre, că bancnotele nu sunt false. Comerciantul a enarat apoi, că avînd să plece de a casă grabnic, n'a observat că închide în cassa wertheimiană și cășelul. Când s'a reîntors a casă și a deschis cassa wertheimiană, cășelul era mort, dar' înainte de mórte, în chinul seu rosesse tôte hîntiile. Abia bancnotele acelea au rêmăas în câțva întregi. Câți bani a avut comerciantul în cassa wertheimiană, și cât i-a mistuit cășelul, nu se știe.

Reuniune de femei — magiarisătóre. Sub acest titlu ziazele magiare raportînd despre adunarea generală din săptămîna trecută a reuniunii de femei din Cașovia zic că reuniunea „servește în mod laudabil cauzei magiarisării“. Acest atestat de laudă i-l dau patrioțele pe basa faptului, că după cum rezultă din raportul comitetului, reuniunea a susținut la școlă 130 băieți în partea cea mai mare băieți slovaci și „pretutindenea i-a îmbărbătat cu frumos rezultat la învățarea limbii magiare“.

Pelagră în Bihor. Protomedicul comitetului Bihor în raportul seu către congre-gație arată, că în comitatul Bihor s'au constatat treisprezece casuri de pelagră. Cum se știe, pelagra provine din nutrire insuficientă și nesănătôsă.

Schraderer Adolf, directorul institutului de credit fonciar din Sopron, despre care zilele trecute s'a aflat că a defraudat dela banca aprôpe trei miliône de corône, s'a împușcat. Alaltăieri l'au aflat mort în păduricea de lângă vila lui. Se zice, că însăși soția lui i'a dat revolverul în mână când a plecat de-a casă, zicîndu-i să se împușce. Banca a falimentat.

Pentru prăsila de vite rassa „Pinzgau“ curată. Din Boița ni-se scrie: Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, precum se știe, dăruiește de un timp încôci câte unui membru al reuniunii în aprôpe fie-care an câte o vițea rassa „Pinzgau“ curată, și acestă cu scop de a se răspîndi printre cultivătorii de vite acest soi mult superior vitelor nôstre. Până acum dăruit a fost cu câte o asemenea vițea membrul Reuniunii *George Bratu*, ec. în Tilișca și *Petru Sopa*, econom în Fofeldea. În anul de față acest dar a fost hotărît a se da unuia dintr' membrii cu locuința în comuna nôstră Boița. Comitetul central amin-tit, a recercat zilele trecute primăria nôstră să binevoiască a face în acest scop sortirea într' membri. Joia trecută toți membrii s'au prezentat în cancelaria comunală, unde s'a făcut tragere la sorți, și fericitul eșit la sorti a fost însăși „comuna politică Boița“, care și ea e membru al Reuniunii. În numele acesteia primarul nostru *Nicolae Brătulescu* a subscris un act de învoire, încheiat într' dăruit și într' comitetul Reuniunii, conform căruia dăruitul a primit îndatorirea de a ține vițeaua pentru prăsila, de a o supune la tôte îngrijirile dorite și a o întreține cu nutreț bun și îmbeșugat; de a îngriji, ca la timpul seu se obțină de la vițea prăsila curată „Pinzgau“ și de a pune la dispoziția Reuniunii primul vițel sânetos din prăsila vițelei. Țin a aminti, că comitetul a cumpărat vițeaua dăruită dela membrul Reuniunii dl *Alexandru Lebu* din Sibiu, cu prețul moderat de 130 cor.; are vîrstă de 8 luni și se numește „Florica“. Vițeaua e de o frumșetă rară, lucru ce pentru cei-ce cunosc vitele d-lui Lebu, e de sine înțeles.

Un jurat.

Despăgubirea piciorilor. La o deraiare de tren, întemplată săptămînilor trecute în Heidelberg, domnișoarei *Kölling* i-se sdruciseră ambe piciorile, așa că spre a fi scăpată de mórte medicii i-le-au amputat. Drept despăgubire pentru această nenorocire, direcțiunea căilor ferate a solvit d-șorei *Kölling* 90.000 de marce.

Balonul dirigeabil. Vineri, după atâtea încercări nesuccese, *Santos-Dumont* a făcut în Paris o nouă încercare cu balonul seu dirigeabil. De astă-dată proba a succedat. La ora 3 după amiază a plecat din parcul de la Saint-Cloud, înaintînd direct spre turnul Eiffel, unde aștepta imensă mulțime de public. A încunjurat de mai multe-ori turnul, apoi într' aclamațiunile publicului a plecat înapoi la Saint-Cloud. În reîntôrcere se părea că are să lupte cu greutăți cauzate de curentul aerului, dar' pentru aceea totuși își dirigia balonul cu siguranță estraordinară de mare. După 24 minute a sosit în parc, unde publicul i-a făcut ovățiuni colosale. Întregă călătoria a durat 30 minute și 40 secunde. Totuși nu a câștigat premiul de 100.000 de franci, din cauză că a întârziat cu 40 secunde. Mulțimea a protestat sgomotos contra hotărîrii juriului, dar' fără succes. Juriul a trebuit să se țină strict de condițiunile statutelor. Inventatorul, la vîstea că nu a câștigat premiul, a reflectat următoarele: Compătimesc pe sêracii Parisului, căci lor le destinam cele 100.000 de franci.

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică eclesiastică a sinodului bisericești autocefale ortodoxe române din România; Nr. 5 și 6 pe August și Septembrie, conține următoarele: Sfaturi desêvêșite pentru perfecțiunea vieții omului. Sistemul Bisericilor ortod. Autocefale. Amintiri din Istoria Bisericești. Bossuet. Literatură Religioasă. Iohn

Henry Newman ca scriitor. O școlă ortodoxă de fete. Material pentru istoria bisericești a Românilor. Predice și alte notițe de interes bisericesc.

„Bis. ort. română“ apare în Bucuresci, în tipografia cărților bisericesci, și costă 10 lei pe an.

„Nouă revistă română“ pentru politică, literatură, știință și artă, Nr. 41 (vol. 4) dto 1 Octombrie conține: Învățămîntul profesional, de P. N. Panaiteșcu; Originea descîntecelor române și elementele lor mitologice, de T. Iordănescu; Ler-împărat, de Al. T. Dumitrescu; Patriotismul, de C. R. Motru; apoi schițe, povești, poezii și recensiuini. — Redacția și administrația în Bucuresci (Pasagiul român Nr. 20), abonamentul 24 lei pe an pentru ediția de lux și 14 pentru ediția ordinară.

„Curierul literar săptămînal și artistic“ e titlul unei noue reviste literare, care la 7 Octombrie st. v. a început să apară în Bucuresci „sub îngrijirea dlui I. Constantinescu-Stans“.

În articolul-program redacția spune, că „fără de compunerile originale ale redacției și ale conlucrătorilor sei“ Curierul „va primi în colônele sale cele mai bune scrieri originale ce va găsi“. În „ceea ce se atinge de datoriile redacției“ redacția Curierului se va sili, ca „moralul să fie pentru ea j-ururea o tablă de legi și scandalul o urciune isgonită“; va critica nepărtinitor, nu va fi arbitrară în judecățile ei literare, și iubitoare a păcii, nu va primi nici-odată în fôie discuții ce ar pute să se schimbe în vîrajbă. Mai spunînd, că „țelul nostru este realizarea dorinței, ca Români să aibă o limbă și o literatură română pentru toți“ și promițînd că va „prigoni cât va pute“ mania imitației, ucigătore a gustului original, — articolul-program încheie cu următoarele: „Fôia nôstră va cuprinde tôte ramurile literaturii, va da înștiințări de cărțile ce au să iasă în puțin, de cele ce au eșit de sub tipar, relații de adunările învățătorilor români, știri despre literaturii nôștri și în sfârșit tot ce pôte fi vrednic de însemnat pentru publicul român“.

Nr. 1 de „Duminiacă“ 7 Octombrie st. v. pe lângă articolul-program are poezii, scrieri, noveletă, dări de sêmă și recensiuini.

„Curierul literar“ apare în fie-care Vineri, în Bucuresci (strada Spătariului Nr. 28) și costă 14 corône pe an.

Din public.*)

Mulțamită publică.

Membrul onorar al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, venerabilul domn *Constantin Stezar*, căpitan c. și r. în pensie, a binevoit a îmbogăți biblioteca nôstră prin dăruirea „Tribunei“ complete pe anul 1900 stimabila dîmnă *Ana Dr. Moga* ni-a dăruit prețioasă revistă „Gartenlaube“ pe 7 ani, ear' d-nul *Ermil Borcia*, funcționar la banca de asigurare „Transilvania“, ni-a dăruit 34 fascicoli din revista „Die weite Welt“.

Pe când ne împlinim de tot plăcuta datoriță de a exprima și pe această cale adînc simțita rocuinoștință și mulțamitele ferbinți ale membrilor noștri pentru aceste prețioase daruri, — ne luăm totodată voie a aduce la cunoștința iubitorilor de lectură, că atât localitățile Reuniunii, cât și biblioteca nôstră o punem cu plăcere la dispozițiunea doritorilor de a ceti reviste, ziaze etc. Localitățile sunt deschise în tôte zilele dela orele 6 sêra, ear' biblioteca în fie-care Marți și Joi sêra dela orele 8 încolo. Pentru câte o carte din bibliotecă se solvesce o tacsă săptămînală de 4 bani.

Sibiiu, 17 Octombrie n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordășianu
președinte

I. Apolzan
notariu

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Nr. 9265 len.

[216] 3—3

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor, ce se votează pe anul 1902 din fundațiunea Andronic

I. Pentru învățacei de ori-ce meserie.
II. Pentru sodalii deveniți de atari în decursul anului 1901.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere meseria lor, au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a pute deveni maeștri, prin acesta se escrie **concurs** pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună despre averea proprie ori a părinților.

3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentului, ori fiind el căsătorit despre familia sa, având a se indica în acest atestat câți prunci minori sunt în familie, câți cercetăză școla și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai români ortodocși, născuți în archidieceasa Transilvaniei.

În special mai au să dovedescă:

I. Învățaceii.

a) că au împlinit al 12-lea an al etății;
b) că au cercetat școla poporală ori altă școlă superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat).

d) adeverință dela măestru despre sporiul, ce-l arată în meserie și despre diligența și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățacel în anul 1901, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1884, § 67);

b) că au purtare bună și fac spor mulțămitori, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adeverință dela măestru.

c) cei-ce vor dovedi că sunt membri ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor avé preferință.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni maeștri.

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere ca călfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverință dela maeștri, la cari au lucrat.

c) în cerere să se arete anume locul, unde voesc să se așeze ca maeștri, ce fel de mijloce mai au pentru de a începe meseria pe socotela lor?

d) să dovedescă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetăză biserica noastră și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere, ca cererile scrise cu mâna lor proprie adresate consistoriului archidieceșan greco-oriental în Sibiiu, să le înainteze până la 31 Decembre, 1901 stilul vechiu.

Acei concurenți cu ore-cari studii gimnasiale, cari se vor aplica ca învățacei la sculptură în lemn, bărdășit și la zidărit său vor fi aplicați deja ca învățacei ori sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, ori în atelier mai mari, în cari să pôtă câștiga praca recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișore.

Cererile neinstruate în regulă și cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidieceșan, ținută la 1/14 Octobrie 1901.

Ioanu Metianu
archiepiscop.

O minune a timpului!

390 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

1 orologiu practic prima, cu garanță de 1 an dimpreună cu 1 lanț frumos.

1 mașină de comput „Patenta“ care face de sine socotela cea mai grea într'o secundă (provădută cu îndrumare).

1 cravată de mătase veritabilă pentru domni, nouăte!

1 ac draguț de cravată cu Simili-Brillant.

1 garnitură minunată de scris constând din trei obiecte.

1 garnitură de botoni pentru mangete, guler și pept, toți din aur-doublée cu mehanism.

1 broș de dame de Paris.

1 inel pompos de dame său de domni imitație de aur și piatră scumpă.

1 păreche de cercei eleganți cu Simili-Brillant.

1 săpun aromatic.

1 colier cu perle orientale.

1 cărticăică foarte folosită pentru notițe.

1 sugară cu chichlibar.

1 briceag.

1 portemonaie de piele.

1 chibritelniță.

20 obiecte de corespondență și încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folosite și indispensabile la casă — gratis!

Tote, dimpreună cu orologiul, care singur valorează atât, costă numai 3 cor. 60 bani. — Se trimite cu rambursă prin „Krakauer Uhren-Depot“

F. Windisch, Krakau Nr. X/1.

Pentru obiectele cari n'ar conveni se înapoiează banii.

La **Librăria Tipografiei Archidieceșane** se află de vânzare:

Ce-i cerul de Camille Flammarion C. 1.50
Din romanul unei vieți, de Stefan Braborescu „ 1.—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Nr. 156/1901.

[217] 1—1

CONCURS

La „Societatea de economii și creșterea „Crișana“ din Brad devenind vacant un post de **ajutor de contabil**, pentru ocuparea lui în mod provisor se publică concurs cu termenul de 1 Novembre a. c. exclusive.

Reflecții au să documenteze, că au pregătirea necesară Vor fi preferiți cei cu pracasă.

Salariul anual e 1000 cor., care însă cu 1 Aprile 1902 — dacă respectivul în acest interval va dovedi aptitudinea recerută — se va urca.

Brad, la 18 Octobrie, 1901.

„Crișana“ societ. de economii și credit

V. Damian
director.

Dr. I. Radu
secretar.

Povești

pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale

de

Dr. Petru Șpan.

Se pôte procura cu prețul de 1 corónă dela

Librăria Tipografiei archidieceșane.

La **Librăria Tipografiei archidieceșane** din Sibiiu se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

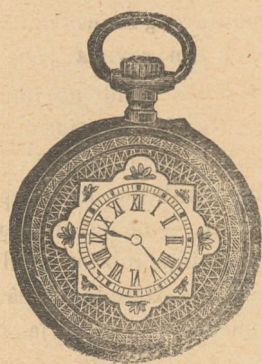
Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sămbetei. — Rânduella Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rânduella Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rânduella Vecerniei. — Pavcernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicițele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduella Sinacsariului. — Bogorodicițele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe toate lunile. — Pășchălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Pășchăliei și folosirea acelor. — Însemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusali, a tuturor sfinților, până la a cincina Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fl., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

Orológe de părete și deșteptătoare dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. *

* Prețuri eftine, garanție conscientioasă. *

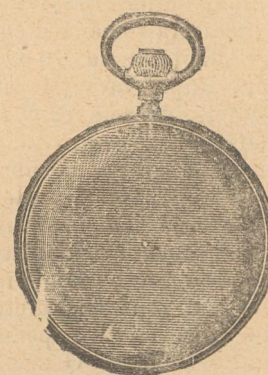
Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni său de dame, aceeași calitate, cu capac dublu, 7 fl. 25 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanțuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orológe deșteptătoare de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat său se trimite banii înapoi.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Același cu cutie de oțel oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvelerice veritabile și eftine.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.